

รายงานสรุปผลการดำเนินการการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ ผ่านทางเว็บไซต์ www.me.or.th

สืบเนื่องจากรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาสังคมในปัจจุบันที่เพิ่มมากขึ้นและรุนแรงมากขึ้นโดยเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมดังกล่าว จึงพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่มีอยู่ให้บรรเทาเบาบางลง โดยที่กระทรวงวัฒนธรรมมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านมรดกและวิถีชีวิตของคนในสังคม ซึ่งในปัจจุบันจากการดำเนินงานด้านเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมพบว่า คนในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในเชิงลบมากขึ้น จึงได้ร่วมมือกับนักวิชาการศึกษาวิจัยปัจจัยอันเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า สื่อเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว กระทรวงฯ จึงเล็งเห็นว่าควรมีการบริหารจัดการสื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้บริโภคให้มากขึ้นอันเป็นการปกป้องคนในสังคม โดยที่วิธีที่เหมาะสมที่จะดำเนินการบริหารสื่อท่ามกลางสังคมที่มีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านสื่อทุกช่องทางนั้นก็คือ การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท จากการหารือร่วมกันของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้มีการจำแนกสื่อที่สามารถกลายเป็นสื่ออันตรายต่อคนในสังคมไว้จำนวน ๗ ประเภท ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรศัพท์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อวีสดูเทป

ทั้งนี้ การจัดระดับความเหมาะสมของสื่ออันมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน และภาคส่วนที่หลากหลายและธุรกิจเชิงพาณิชย์คิดเป็นมูลค่ามากมายมหาศาล ซึ่งก็จะมีผู้ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ ดังนั้นการดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อต้องกระทำอย่างรอบคอบ และต้องเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย กล่าวคือ ต้องเน้นที่ความรับผิดชอบร่วมต่อสังคมเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้บรรดาผู้ประกอบการยอมรับได้และไม่ขาดทุนเป็นมูลค่ามหาศาล และคนในสังคมได้บริโภคสื่อที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของตนเอง กระทรวงฯ จึงเริ่มดำเนินการพิจารณาจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ ทีละสื่อ โดยร่วมมือกับสถาบันแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดยเริ่มจากสื่อที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเข้าถึงมากที่สุด นั่นคือสื่อโทรทัศน์ จากการศึกษาสำรวจรายการโทรทัศน์พบว่า มีการนำเสนอรายการที่เป็นสาระและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมองและทักษะทั้ง ๖ ด้านของคนในสังคมเป็นจำนวนน้อยมาก ในขณะที่มีการนำเสนอรายการที่ส่งผลกระทบต่อด้านพฤติกรรมของคนมากมาย โดยเฉพาะการนำเสนอในเรื่องของภาษา เพศ และความรุนแรง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงแบบสิ่งที่ได้ดูจากรายการโทรทัศน์อยู่ในระดับสูง

กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับภาคประชาชนผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจกับเครือข่ายภาคสังคม การสื่อสารความเข้าใจไปยังโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรุงเทพมหานคร ตลอดจนจนภาคเอกชนและประชาชน และการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างและกลไกในการจัดทำระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อในกลุ่มภาคสังคม ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามเฝ้าระวัง ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ต่อสังคมให้บรรลุผล และเพื่อให้การขับเคลื่อนของกระทรวงวัฒนธรรมสอดคล้องกับการดำเนินการในเรื่องคู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงฯ จึงได้ดำเนินการโครงการเพื่อพัฒนากลไกในการประเมินเนื้อหารายการโทรทัศน์ภายหลังการออกอากาศ (Post Rating) เพื่อให้การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองและปกป้องเด็กและเยาวชนต่อไป

จากการดำเนินการของเว็บไซต์ www.me.or.th ที่ผ่านมาพบว่า ภายหลังจากได้มีการประชาสัมพันธ์ เปิดตัวเว็บไซต์ดังกล่าว ได้มีประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจเข้ามาาร่วมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการประเมินคุณภาพเนื้อหารายการโทรทัศน์ ทำให้ในปัจจุบันเว็บไซต์ดังกล่าวในบางช่วงเวลาไม่สามารถรองรับการใช้บริการของประชาชนได้ และพร้อมกันนี้กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการจัดทำโปสเตอร์สื่อประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ไปยังภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างขึ้นอีกด้วย

สำหรับช่องทางในการมีส่วนร่วมผ่านทางเว็บไซต์ www.me.or.th นั้น มี ๓ ช่องทางด้วยกัน คือ ๑) ทางกระดานสนทนาทางหน้าเว็บไซต์ ๒) ช่องข้อเสนอเสนอ ดิชม ทางด้านขวามือของจอภาพ ๓) การร่วมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการประเมินคุณภาพเนื้อหารายการโทรทัศน์ ภาคประชาชน ซึ่งสามารถระบุจำนวนผู้ใช้บริการได้จากจำนวนผลโหวตที่ปรากฏ ซึ่งข้อมูลผลโหวตดังกล่าวนี้สามารถนำไปประกอบการพิจารณาของผู้ประกอบการด้านสื่อ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ในการนำไปพัฒนารายการโทรทัศน์ของตนได้ เนื่องจากผลโหวตดังกล่าว ถือว่าเป็นดัชนีชี้วัดความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อรายการดังกล่าวได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ผู้ผลิตสามารถขอมายังกระทรวงวัฒนธรรมได้

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ สืบเนื่องจากการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ที่กระทรวงวัฒนธรรม มีผลกระทบต่อประกอบการของภาคธุรกิจ เนื่องจากกำหนดเรตติ้ง ทำให้รายการบางรายการมีข้อจำกัดในการนำออกเผยแพร่บางช่วงเวลา นอกจากนี้การที่มีผู้เข้าชมพร้อมๆ กันจำนวนมาก ยังเป็นปัญหาในการเผยแพร่ด้วย เนื่องจากเซิร์ฟเวอร์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอจะรับจำนวนผู้ชมที่เข้าชมพร้อมกันจำนวนมาก อันนำไปสู่การพัฒนาเว็บไซต์ต่อไป

สืบเนื่องเว็บไซต์ www.me.or.th สามารถตอบสนองการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศวัยในสังคม อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ข้อมูล วิธีการการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ นอกจากการเผยแพร่แผ่นพับสร้างความเข้าใจแล้ว ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้การปฏิบัติสื่อโทรทัศน์ให้ก้าวหน้าขึ้นจากการที่เป็นดัชนีชี้วัดความนิยมในแต่ละรายการได้ และยังเป็นการประเมินจากภาคประชาสังคม ถึงความต้องการของภาคประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาเว็บไซต์ต่อไป

และเพื่อเป็นการวัดการเข้าถึงของเว็บไซต์ดังกล่าว กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการจัดทำโพลสำรวจถึงการรับรู้ถึงการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ โดยศูนย์วิจัยเอแบคโพลอีกทางหนึ่งด้วย

จากข้อปัญหาแลอุปสรรคในการดำเนินการดังกล่าว เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนได้รับแล้วพบว่า เว็บไซต์ www.me.or.th ได้ก่อสร้างประโยชน์ให้แก่ภาคประชาสังคมมากกว่ากระทรวงวัฒนธรรมจึงได้อนุมัติงบประมาณ ให้ดำเนินการในการพัฒนาเว็บไซต์ www.me.or.th ต่อไป เพื่อให้สามารถรองรับจำนวนผู้เข้าชมมากขึ้น และเป็นช่องทางในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อประเภทอื่นต่อไปด้วย

ข้อมูลโดย : กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
กันยายน ๒๕๕๑